

Zeitschrift: Annalas da la Societad Retorumantscha
Herausgeber: Societad Retorumantscha
Band: 70 (1957)

Artikel: Società retorumantscha
Autor: [s.n.]
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-223021>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften auf E-Periodica. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen sowie auf Social Media-Kanälen oder Webseiten ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. [Mehr erfahren](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. La reproduction d'images dans des publications imprimées ou en ligne ainsi que sur des canaux de médias sociaux ou des sites web n'est autorisée qu'avec l'accord préalable des détenteurs des droits. [En savoir plus](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. Publishing images in print and online publications, as well as on social media channels or websites, is only permitted with the prior consent of the rights holders. [Find out more](#)

Download PDF: 22.08.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

Rapports

Società retorumantscha

Rapport presidial per l'an 1956

L'ouvra principala da la SRR ais il Dicziunari rumantsch grischun. Sur da l'andamaint da quaist'ouvra i'l an da gestiun orientescha il rapport dal chef-redacter dr. A. Schorta. Grazcha a la nouva situaziun finanziala chi as basa sün il conclus federal dals 23 gün 1955 e la decisiun dal Grand Cussagl dals 28 november 1955 ans ais que stat pussibel d'impiegar sco seguond redacter stabel dal DRG a signur dr. Alexi Decurtins da Trun, viavant magister a la scoula chantunala. Aint ill'istorgia da nos DRG ais il fat da quaist ingaschamaint da grand'importanza. In prüma lingia ais tras quai pussibel d'accelerar l'andamaint da l'ouvra e da realisar uschè ün vegl postulat da nossa società. In ultra s'ha pudü obtgnair la collavuraziun d'ün Rumantsch sursilvan, chi ais allegraivla in vista als differents idioms da nossa lingua. Signur dr. Alexi Decurtins ais ün giuven e capabel filolog e nus sperain ch'el saja üna buna pozza permanenta per il DRG.

Per tuots duos redacters, dr. A. Schorta e dr. A. Decurtins, ha la SRR stipulà contrats d'assicuraziun da pensiun cun la cuntschainta società da sgüranza «Winterthur». Las sgüranzas sun ca. egualas a quellas dals impiegats chantunals, uschè ch'ais pisserà per ün provedimaint social sufficiant per ils redacters e lur famiglias.

Ün reglamaint relaschà da la suprastanza da la SRR per il Dicziunari rumantsch grischun regla tuot las dumandas da principi e natüra generala per ün bun andamaint da l'ouvra.

La radunanza generala da nossa società ha gnü lö als 21 october 1956 a Domat. Quaist cumün giascha sül cunfin dal territori rumantsch e tudais-ch, e que ais ün plaschair da puderair vair co cha la populaziun indigena as dosta per salvar sia lingua e cultura rumantscha. La dieta a Domat ha vuglü documentar la simpatia da la SRR per il pövel da quaist cumün e sia aderenza vers lingua e tradiziun rumantscha ed a medem temp ha ella vuglü onurar il defunt prof. Gion Antoni Bühler da Domat, stat iniziant da la SRR (1863, 1870 e 1885) e seis prüm president. El ha merits restabels per nossa società.

La populaziun da Domat as demuosset grata vers la gesta da la SRR cumparind in grand numer a la radunanza generala. Il cor viril Domat imbellit la tschantada cun diversas chanzuns rumantschas, chantadas cun schlantsch e persvasiun.

Davo evas las tractandas administrativas ha signur mag. P. A. Willi - Nay salvà ün referat sur dals problems rumantschs a Domat. In fuorma e cuntgnü ais que stat üna lavour excellenta. Davo dat üna survista istorica ha il referent trattà minuziusamaing ils problems rumantschs chi as preschaintan illa vita pubblica, in scoula e baselgia. Per Domat nun as preschainta il problem rumantsch o tudais-ch, ma bainschi quel tudais-ch e rumantsch. Pustüt daspö l'industrialisaziun da la cuntrada sun necessaris sforzs plü intensivs per mantgnair e salvar lingua e cultura rumantscha, jerta e tradiziun dals babuns.

La discussiun animada, a la quala as partecipettan ils signuors can. Brenn, cussgl. guv. dr. Aug. Cahannes, pres. cum. Brunner e dr. Federspiel, ha documentà cha il referent avaiva toc cun sias expectoraziuns il viv.

In prümavaira 1956 ha dr. Nic. Gaudenz demischiunà sco commember dal curatori da la Fundaziun de Plant a Samedan. In sia piazza gnit elet sco rapreschantant da la SRR aint in quaist curatori signur dr. Antoni Perini, Samedan.

Aint in quaist tom da las Annalas publichains ils rendaquints per ils ans 1955 e 1956. Quaists dan üna survista davart la gestiun ed il bilantsch da nossa società.

Il president da la SRR.:

Dr. Nicola Gaudenz

Rendaquint per l'an 1955

I. QUINT DA GESTIUN

	Entradas	Sortidas
	fr.	fr.
1. Dicziunari Rumantsch Grischun		
Subvenziun federala	37 205.55	
Subvenziun chantunala	19 500.—	
Salaris, sgüranzas	25 682.64	
Sgüranzas redacturs	28 000.—	
Chascha da cumpensaziun	575.80	
Büro, biblioteca	20 357.16	
Administraziun	1 909.95	
Telefon	367.65	
Fit chapital	1 311.05	
Taxas e contribuziuns		16.60
Diversa: Monumaint C. Decurtins, Trun 500.—		
Ouvras Schimun Vonmoos		
miss in reserva	1 000.—	
div.	697.56	
	<hr/> sub total	<hr/> 58 016.60
		79 107.36

2. Annalas

Stampa, redaczun e spediziun	6 098.23
Vendita Annalas veglias	295.80
Vendita Annalas, annada 54/55 (LXVIII)	1 858..45
Contribuziun Lia Rumantscha	3 100.—
	<hr/> 63 270.85
Plü sortidas	85 205.59
	<hr/> 21 934.74
	<hr/> 85 205.59
	<hr/> 85 205.59

II. BILANTSCH

	Activas	Passivas
	fr.	fr.
Schec postal	14 823.42	
Cto. Banca chantunala, Cuoira	36 726.—	
Cto. Chantun grischun, Cuoira	18 819.60	
Chasa rumantscha Cuoira, 2 ipoteca	20 000.—	
Mobiglia e biblioteca	1.—	
Fondo Cadonau		20 000.—
Chapital		47 258.32
Reserva funtanas da dret		15 000.—
traducziun istoria svizzra (Feuz)		4 000.—
cudeschs		2 000.—
ouvras Schimun Vonmoos		2 111.70
	<hr/>	<hr/>
	90 370.02	90 370.02

III. Quint SPECIAL

Rav. Schimun Vonmoos

Saldo	4 000.—	
Stampa 1 tom e div. spaisas		2 888.30
miss in reserva	1 000.—	
Saldo 31. 12. 55	*) 2 111.70	
	<hr/>	<hr/>
	5 000.—	5 000.—

*) Quaist saldo ais cuntgnü illa facultà (vair bilantsch)

Cuoira, 24. 1. 56

Il chaschier: *O. Vital*

Ils revisuors:

*Rob. Camenisch**C. Spescha*

Rendaquint per l' an 1956

I. QUINT DA GESTIUN

		Entradas fr.	Sortidas fr.
1. Dicziunari Rumantsch Grischun			
Subvenziun federala	60 000.—		
Subvenziun chantunala	19 500.—		
Administraziun		1 990.90	
Chascha compensaziun		731.11	
Salaris		32 132.86	
Telefon		541.50	
Taxas e contribuziuns		18.75	
Sgüranzas redacturs, contribuziun iniziala premias annualas		36 150.—	
Fit Büro, glüm, s-chodimaint, pulizia sgüranza d'accidaint		2 211.20	
Cudeschs		3 084.74	
Liadüra cudeschs, papeteria		1 004.70	
Spaisas redacziun, cumischiun filologica		397.35	
Collecziun da material		1 203.40	
Stampa faschiculs		15.—	
Diversa		55.—	
	<hr/>		
	sub total	79 500.—	80 738.06
2. Annalas			
Stampa Annalas, redacziun		6 611.—	
Separats, spediziun		375.55	
Vendita Annalas 1956	1 841.47		
veglas	261.95	2 103.42	
Fondo lotaria, lavur G. G. Cloetta, Bravuogn		500.—	
Reserva funtanas da dret		1 200.—	
Subvenziun Lia Rumantscha		1 500.—	
Reserva da cudeschs		1 683.13	
3. Quint general			
Fit chapital		2 431.60	
Spaisas bancarias		89.78	
Differenzas da cuors		2 700.—	
	<hr/>		
	88 918.15	90 514.39	
Plü sortidas	1 596.24		
	<hr/>		
	90 514.39	90 514.39	

II. BILANTSCH

	Activas	Passivas
	fr.	fr.
Schec postal	5 933.78	
Cto. Banca chantunala, Cuoira	880.—	
Cudesch da spargn no. 3974, credit svizzer	215.10	
Obligaziuns	57 200.—	
Avair chasa rumantscha, 2. ipoteca	20 000.—	
Mobiglia e biblioteca	1.—	
Activas transitoricas	11 302.—	
Fondo Cadonau		20 000.—
Chapital		47 258.82
Reserva, cudeschs		316.87
per funtanas da dret		13 800.—
per ouvras rav. Sch. Vonmoos		226.70
per traducziun istoria svizzra		3 900.—
Passivas transitoricas		4 299.93
Chapital, quint general		7 326.30
Diminuaziun	1 596.24	
	<hr/> 97 128.12	<hr/> 97 128.12

III. Quint SPECIAL

Rav. Schimun Vonmoos

Saldo 31. 12. 55	2 111.70	
Vendita 1. tom	115.—	
A conto 2. tom		2 000.—
Saldo 31. 12. 1956		*) 226.70
	<hr/> 2 226.70	<hr/> 2 226.70

*) Quaist saldo ais cuntgnü illa facultà (vair bilantsch)

Cuoira, 30. 1. 1957

Il chaschier: *O. Vital*

Ils revisuors:

*Rob. Camenisch
C. Spescha*

Dicziunari Romontsch Grischun

Rapport pigl onn 1956

1. Fatgs personals

Grazia alla consolidaziun finanziala de noss'interresa entra la Confederaziun ed il Cantun Grischun, eis ei finalmein reussiu a nus igl onn vargau ded engaschar signur dr. Alexi Decurtins, Trun, sco secund redactur al Dicziunari. Essend el s'obligaus en viers la Ligia Romontscha entra contract de redeger a fin il vocabulari sursilvan-tudestg, relaschaus da dr. Ramun Vieli, ha el saviu entscheiver la lavur tier nus pér vid miez uost.

In agid considereivel porscha cun sia collavur redaczionala a noss'ovra era dr. Heinrich Schmid, Turitg, in capavel romanist e bien enconuschider de nossa romontsch. Muort ulteriuras obligaziuns ha signur dr. Schmid saviu dedicar mo ina pintga part de siu temps e de sia forza de lavur al Dicziunari, aschia ch'igl ei pil mument buca stau pusseivel d'admetter el alla cudria de redacziun. Nus essan denton bi leds ch'el ei silmeins sedeclarau promts de redeger singuls artechels.

La lavur de redacziun dil cauredactur ei da l'autra vart vegnida tschuncanada ualti fetg entra la necessitat de stuer repassar il manuscret dil vocabulari sursilvan-tudestg per ina revisiun detaigliada, avon che schar ir quel en stampa. Per questa revisiun, progredida tochen alla letra O (inclusiv), ha il cauredactur impundi fin ussa dus meins.

La Comission filologica ei sefatga meriteivla era uonn cun leger las correcturas e cun siu agid e sustegn en varias damondas de redacziun. Nus engraziein ad ella da cor persuenter.

2. Manuscret

Duront igl onn vargau havein nus redigi la seria d'artechels da brün (brin) a buot, cun excepziun d'ina pintga gruppa da büna a buntà (buontad) che vegn terminada ils proxims dis. Ei se-

tracta intragliauter de ver 390 — 400 paginas manuscret. Quellas meinan nus in bien tschancun viaden el 27 avel carnet. Per l'emprema gada dapi onns eis ei cheutras reussiu a nus de gudignar visavi dil tschentader in avantatg de silmeins dus meins, in fatg che vegn a resultar buns effects tier tuts ils collaboraturs.

3. Publicaziun

Suenter la spediziun dil fascichel 24 duront las empremas jammes de schaner ei il manuscret per l'emprema part dil 25 avel carnet ius en stampa ils 2 de fevrer. Il fascichel ei comparius suenter las vacanzas de stad; sia davosa artga porta il datum dil fenadur. Per la fin digl onn vess il fascichel 26 duiu comparer. Complicaziuns nunprevedidas de redacziun (controlla dils renviaments alla secunda part digl artechel bun, che compara pér el carnet 27) han reteniu la publicaziun per biebein in'jamna. Aschia ha il fascichel 26 saviu vegnir terminaus pér l'entschatta de schaner 1957. Nuotatonmeins astgein nus registrar cun satisfacziun ch'igl ei reussiu a nus de redeger duront igl onn de rapport (1956) dus entirs fascichels, schegie che dr. Decurtins ei entraus definitivamein en la redacziun pér vid miez uost e schegie ch'il temps dil cauredactur ei, sco menziunau sisura, vegnius smesaus per dus meins entras la revisiun dil manuscret dil vocabulari sursilvantudestg.

4. «Cartoteca Jakob Jud»

Per questa cartoteca, che presta a nus tier la redacziun dils excuors etimologics survetschs nunapprezieivels, ha nossa secretaria, giuvna Guidon, excerptau a fin il vocabulari bergamasc de Tiraboschi. La nova ordinaziun ed incorporazion della cartoteca a nies agen bloc etimologic ei progredida tochen alla letra B.

5. Cudisch de nums retic

Il manuscret ei finius tochen tier las scursanidas che ston vegnir applicadas en vesta dils cuosts considereivels de stampa. Alla finanziaziun della stampa havein nus dedicau igl onn passau spe-

ciala attenziun. Sin fundament d'ina petiziun dils 18 de fenadur 1956 al Fondo Nazional, ha il Cussegl nazional de scrutaziun decidiu de conceder ina contribuziun à fonds perdu de frs. 23 000 pils cuosts de stampa dil secund volum dil Cudisch de nums. En medem temps essan nus s'adressai cun ina damonda al Cantun Grischun per obtener ils 10 000.— frs. restonts, calculai dalla Casa editura Francke A. G., Berna. Pervia della malsogna dil cau dil departement d'educaziun, signur cuss. guv. dr. Andrea Bezzola, ei quella damonda aunc buca veginida tractada. Tonaton quintein nus de saver entscheiver culla stampa el decuors della primavera veginenta.

Las lavurs de preparaziun ed ordinaziun dil grond material per la redacziun dil tierz volum (nums de persunas) s'avonzan stu-pent. De quei punct veginin nus a relatar depli el proxim rapport.

6. Register dellas canzuns popularas romontschas

Entras in credit egl importo de frs. 700.—, concedius dalla Societad svizzera per las tradiziuns popularas, eis ei stau pusseivel a nus ded incumbensar signur plevon Marcus Jenny, actualmein il meglier enconuschider della canzun religiosa protestanta en Sviz- zera, cun la preparaziun de nies register per la stampa. Il credit vegn administraus dalla Societad svizzera per las tradiziuns popu-laras a Basilea. Entras l'installaziun de signur Jenny sco plevon ella Bassa, ei la lavur displascheivlamein veginida interrutta; nus sperein tonaton ch'el vegini era en siu niev liug d'activitat el Thur-gau, sco empermess, buc a bandunar nies register.

Il register dellas canzuns popularas ej in instrument, al qual nus recurin adina puspei en la redacziun de nos artechels.

7. Fontaunas de dretg

En las «Annalas» d'uonn havein nus publicau ils statuts della vischnaunca de Susch digl onn 1739. Con impurtonta che la presentaziun dellas veglias fontaunas de dretg ei pil DRG paleisan artechels sco bual, bügl dil fascichel 26, buolch dil fascichel 27, artechels che fussen insumma buca pusseivels en questa fuorma senza ils excerpts dals vegls statuts de vischnaunca.

8. Referats dil cauredactur

- 17 de mars a Zernez: Nums locals e historia della cultira de Zernez.
- 3 d'avrel a Firenze: (Congress internazional de romanists): Orientaziun davart il DRG ed il Cudisch de nums retic.
- 22 d'avrel a Landquart: Ils nums locals dil circuit 5 Vitgs.
- 17 de november a S. Gagl: Ord la fravgia dil Cudisch de nums retic.

9. Radunonzas della Commissiun filologica

- 23 de zercladur a Cuera
24 de november a Cuera.

Per la redacziun dil
Dicziunari romontsch grischun
Il cauredactur: Dr. A. Schorta